

NIEUWSBRIEF 32

Vrienden van Park Darwin

Mail: info@vriendenvanparkdarwin.nl; Web: www.vriendenvanparkdarwin.nl

Facebook: [@vriendenvanparkdarwin](https://www.facebook.com/vriendenvanparkdarwin); Instagram: [bloementuin_van-darwin](https://www.instagram.com/bloementuin_van-darwin)

December 2023

Woord vooraf

Het was een kletsnatte herfst – niet eerder moest het tuinwerk zo vaak worden afgeblazen als de afgelopen maanden. Toch ligt de tuin er goed bij en was er weer van alles te doen in en rond de tuin, zoals deze Nieuwsbrief laat zien.

Sonja beschrijft wat er dit laatste kwartaal van het jaar gebeurde in bestuur en vereniging. Eén van de speerpunten van het bestuur is educatie – in de Nieuwsbrief is hier een hele pagina voor ingeruimd.

Marije verheugt zich op de komst van nuttige gastjes in de tuin, waarvoor dan ook gerieflijke gastenverblijven zijn klaargezet. Ze zocht er zelfs een passend gedicht bij.

Van Jan weer een interview met een trouwe vrijwilliger, tuinier in hart en nieren.

In november werden de nestkasten van het park en de tuin weer schoongemaakt, Jos vertelt over het broedresultaat.

Het tuinseizoen werd afgesloten met de jaarlijkse vrijwilligersdag. En als allerlaatse activiteit van 2023 werden er weer fraaie kerststukjes gemaakt en uitgedeeld aan zorgcentra in de buurt.

Tuinwerkdagen

Vanaf zaterdag 3 februari begint het tuinwerk weer! Op de volgende dagen en tijden wordt er door vrijwilligers in de tuin gewerkt, altijd onder leiding van een tuincoördinator:

- maandag 09.00-12.30u
- woensdag 09.00-12.30u
- 1e en 3e zaterdag van de maand van 13.00-16.00u.

Meld je ook aan als vrijwilliger, we kunnen je hulp goed gebruiken. Gereedschap is aanwezig, je kunt zo aan de slag!

Openingstijden tuin

De tuin is tot 1 maart gesloten.

Vanaf 1 maart is de tuin elke dag open van 09.00-17.00 uur; met ingang van de zomertijd van 09.00-19.00 uur.

Agenda 2024

Minituincursus van Maartje

6 april: Tuinieren in het voorjaar

4 mei: Tuinieren in de lente

(Beperkt aantal deelnemers, aanmelding verplicht, informatie volgt)

Vereniging Vrienden van Park Darwin

Je kunt op verschillende manieren Vriend zijn van de vereniging:

- **Leden** betalen €10 per jaar en kunnen meepraten en meebeslissen op de ledenvergaderingen.
- **Vrijwilligers** werken één of meer dagdelen per maand mee in de tuin of zetten zich op andere wijze in voor de vereniging.
- **Donateurs** steunen de vereniging met een vrijwillige financiële bijdrage.
- **Belangstellenden** ontvangen alleen de nieuwsbrief.
- **Combinaties**. Een vrijwilliger is niet automatisch lid. Als je naast het meewerken in de tuin ook financieel wilt bijdragen en lid wilt worden, of als je als lid ook in de tuin aan de slag wilt, kun je dit opgeven bij anna@vriendenvanparkdarwin.nl. Als je als lid méér betaalt dan het lidmaatschap, ben je automatisch ook donateur.

Alle Vrienden ontvangen de nieuwsbrief.

Bankrekening: NL93 SNSB 0935 4092 54 t.n.v.
Vereniging Vrienden van Park Darwin, Amsterdam

Colofon

Aan dit nummer werkten mee:

Jos Brouwer, Jan Dijk, Joke Jansen Schoonhoven, Marije Maitland, Anna Tomson, Sonja Vetter. Met dank voor de foto's van vrijwilligers.

Redactie: anna@vriendenvanparkdarwin.nl

Woord van de voorzitter

door Sonja Vetter

Vrede op aarde, zongen wij altijd op de lagere school. Niemand had kunnen denken dat er op zoveel continenten, zoveel oorlogen woeden. Dat is het fijne van de Bloementuin van Darwin: het geeft je altijd een optimistisch gevoel wanneer je de tuiniers aan het werk ziet, wanneer je merkt met hoeveel liefde en kennis de planten en bloemen worden onderhouden wanneer je er doorheen loopt. En alle vrijwilligers zetten zich voor honderd procent in of men nu tuiniert, in het bestuur zit, (inval)coördinator, websitebeheerder of hekkensluiter is. Alle radertjes zijn belangrijk. Op 25 november was het de Dag van de Vrijwilliger waarbij iedereen van een heerlijke lunch en koffie met taart kon genieten. Als dank voor al het werk kon men verder een keuze maken uit een boek of een cadeaukaart.

Maartje heeft ondertussen weer de nodige cursussen gegeven, die goed bezocht werden. Het resultaat? Drie inval-coördinatoren hebben te kennen gegeven door te schuiven naar coördinator. Volgend jaar zal het traject om inval-coördinatoren op te leiden weer volop worden aangeboden. Educatie, educatie, educatie. Daarom heeft het bestuur ook een enquête rondgestuurd om de mening te peilen van alle tuiniers, over welke aspecten van het tuinieren ze méér zouden willen weten.

Marije heeft samen met de tuiniers egelhuizen gebouwd: deze leuke dieren eten ook slakken en daar hebben we een grote hekel aan. De vogelhuisjes zijn weer gereinigd: in de meeste is goed gebroed! De digitale borderplannen zijn weer bijgewerkt, zodat we goed weten waar wat staat. En voor het eerst zijn de plataanbladeren gehakseld. Zodat we een goede mulchlaag voor de planten hebben. En al het tuingereedschap is schoongemaakt en opgeruimd. We verheugen ons nu al op het voorjaar.

Inmiddels zijn vele vrijwilligers bezig geweest 150 kerststukjes te maken, die aan de diverse verzorgingshuizen zijn aangeboden. Die waren er weer heel blij mee. Kijken we naar de toekomst dan zien we dat het werkseizoen geopend wordt op zaterdag 3 februari: met een lunch voor de tuiniers. De tuin gaat pas weer open voor het publiek op 1 maart.

Namens het bestuur wens ik iedereen een heel gelukkig en gezond 2024!

Winterslaap

De hazelmuis slaapt in het bos,
de egel dommelt in het park,
de beren zijn niet uit hun hol gekomen.

En alle bloemen slapen,
net als de heide langs het pad
en jonge wilgen dromen.

Maar wij trekken een trui aan, dikke sokken –
wij zijn nog druk in touw.

Gustav Nessberg

Vertaling Jeanne van der Leer

(www.bladerbeer.nl)

De egel: een welkome gast in onze tuin

door Marije Maitland

De egel (*Erinaceus europaeus*) is een klein zoogdier dat voornamelijk voorkomt in Europa. De meest opvallende eigenschap van de egel is natuurlijk zijn stekels. Deze stekels zijn eigenlijk gemodificeerde haren en beschermen hem tegen bedreigingen. Onder die stekels heeft de egel een zachte huid, en dat helpt hem bij het oprollen tot een bal als

er gevaar dreigt. Ze zijn ongelooflijk flexibel. Ook zijn neus is voor de egel enorm belangrijk. Hij helpt bij het zoeken naar voedsel, het vinden van een partner en het vermijden van gevaar. Ondanks zijn schattige uiterlijk, is de egel als je hem van dichtbij bekijkt een beetje viezig. Tussen de stekels krioelt het vaak van de luizen en zijn pikzwarte poepjes ruiken ook niet echt lekker.

Hoewel het een alleseter is, bestaat het dieet van de egel voornamelijk uit insecten, slakken, wormen en kevers. Dit maakt ze bijzonder nuttig in onze tuinen, omdat ze helpen bij het bestrijden van plaaginsecten en ongedierte. En aangezien wij heel veel last hebben van naaktslakken, die voor de meeste vogels veel te taai zijn, willen we dolgraag dat egels onze tuin komen bezoeken. Niet alleen hebben we op een paar plaatsen doorgangen gezaagd in de planken die onze tuin van het park scheiden, maar we hebben daar in de buurt ook 3 'egelhuizen' gebouwd, in de hoop dat ze er willen schuilen of zelfs overwinteren. Eerst hebben we een geraamte gebouwd van dikkere en dunnere takken. Dat is bekleed met afgefallen blad en daaroverheen zijn weer takken gelegd om te zorgen dat hun huisje niet bij de eerste de beste storm wegwaait. Bij het egelhuis staat een bordje, om te voorkomen dat het egelhuis door een ijverige tuinier wordt opgeruimd, het ziet er namelijk vrij slordig uit, met een tekeningetje van een egel erbij, zodat de egel ook weet waar hij moet zijn.

In november gaan veel egels in winterslaap. Tijdens deze periode verlaagt hun hartslag, ademhaling en spijsvertering. Zo kunnen ze energie besparen tijdens de koudste maanden. Hopelijk kruipt er een in één van onze egelhuizen. We zullen het pas van de lente weten, want we mogen de hele winter niet stiekem gaan kijken, dan zou je ze kunnen verstoren!

Links: egelhuis in de Bloementuin van Darwin

Rechts: opgerolde egel in winterslaap

Vrijwilliger aan het woord: Monique van Kempen

opgetekend door Jan Dijk

“Ik ben iemand die doorgaat. Vanuit Diemen-Zuid ben ik enige tijd in het Diemerbos in de weer geweest met bramen snoeien, en met het verzamelen van takken en van riet, als enige vrouw in het gezelschap; de mannen hadden het dan afgesneden. Het werd me gewoon te zwaar. Ik was al een paar keer langs het Darwinplantsoen gefietst. Daar leek het me meer geschikt, wilde verder. 3 jaar geleden meldde ik me aan. Vind de Bloementuin gewoon een prachtige tuin. Ik heb een praktisch oog voor natuur: ik zie wat nodig is. Zelf hebben we een tuintje, heb ik bijna altijd gehad.

Ik ben ergotherapeut en werkte als zodanig in de bejaardenzorg, maar vooral in de psychiatrie: GGD Zeeburgerdijk, Flevohuis, Valeriuskliniek. Het gaat dan om dagbesteding, om woningonderhoud en vooral om financiën, een wat onderschat probleem in de psychiatrie. Er is op dat gebied dankzij allerlei regelingen vaak meer mogelijk dan men zich bewust is.

Met Henk, mijn tweede echtgenoot, maakte ik georganiseerde wandelreizen; Engeland vaak, de National Trust. Prachtig allemaal. Maar na een letterlijk verkeerde stap werden het fietstochten. Vooral Nederland en Duitsland, Laatstelijk weer een lange fietstocht langs onze eigen kust.

In steden houd ik vooral van de buitenwijken, de studentenwijken. Het informele bevalt mij. Kom eigenlijk uit Ouderkerk a/d Amstel. Veel geschaatst daar. Was de oudste thuis. We hadden een middenklassegezin, vader op kantoor, moeder bibliothecaresse. Zelf heb ik twee kinderen.

Sinds kort ben ik weer een dag in de week aan het werk dankzij mijn ervaring in de psychiatrie. Ik begeleid de buurtinloop in Huis van de Wijk De Pijp: vang de mensen op, stel ze gerust en zorg dat ze zich op hun plaats voelen. Als een soort activiteitenbegeleidster. Maatschappelijk werkers zorgen ervoor dat mensen die de deur niet uitkomen en vaak eenzaam zijn worden opgezocht en gaan komen. Mijn dagen zijn vol genoeg. Ik ga door.”

Vogel lief en leed

door Jos Brouwer

In november zijn alle nestkasten in en om de tuin schoon gemaakt. Van de 9 kastjes waren er 6 bebroed geweest, waarschijnlijk door pimpel- of koolmees. In één nestje lagen nog 3 eitjes. Omdat de eierschaal zo dun is, was de inhoud inmiddels door allerlei insecten/pissebedden opgegeten. Het is de vraag of dit een heel nest is geweest waarvan de ouders het nest verlaten hebben of gedood zijn door bijv. een sperwer. Of misschien hebben er 7 eitjes in het nest gelegen waarvan er 3 onbevruucht waren.

Vrijwilligersdag in Hortus

Eind november vond de jaarlijkse vrijwilligersbijeenkomst plaats in de Hortus Botanicus. Bij de koffie met taart hield Sonja een gloedvolle toespraak waarin zij nadrukkelijk de vrijwilligers bedankte voor hun belangrijke inzet. Zonder de ijverige vrijwilligers kan de Bloementuin van Darwin immers niet bestaan!

Als blijk van waardering kregen de vrijwilligers namens de Vereniging een cadeau, waarbij een keuze gemaakt kon worden uit vier door het bestuur geselecteerde tuinboeken (zie volgende bladzijde) of een cadeaubon. De cadeau's vielen net als vorig jaar erg in de smaak.

Daarna wandelden we in groepjes door de Hortus, vanwege het frisse weer vooral door de gerieflijke, weelderige kassen. De bijeenkomst werd afgesloten met een heerlijke lunch. Het was weer een geanimeerde bijeenkomst!

Onderhoud Tuingereedschap cursus voor coördinatoren

"Het was een leerzame middag bij de Wiltfang. Er werd veel geleerd over de verschillende gereedschappen en het onderhoud daarvan. Bedankt voor het organiseren van de middag."

Minituincursus Herfst voor Vrienden

"Vanochtend heb ik met veel plezier jouw minituincursus gevolgd, Maartje, hartstikke leuk! Je gaf veel informatie en waardevolle tips, ik ben er heel blij mee, bedankt! Ik kom zeker langs bij de volgende rondes!"

"Heel hartelijk bedankt voor de goede tuin cursus gisteren, was zinvol én leuk!"

Verdiepingscursus voor coördinatoren

"Het was een leerzame en leuke cursus in een wat warm vochtig tuinhuis. We kregen allemaal rode kootjes!"

Darwin Educatie

Met workshops, cursussen en boeken wil het bestuur er voor zorgen dat coördinatoren en vrijwilligers goed zijn toegerust voor het werk in de tuin. Maar ook het publiek wordt uitgenodigd te leren over de tuin: door bordjes met plantnaam en/of QR-code (met link naar de plantendatabase van de Bloementuin) en door de populaire minituincursussen. Op deze bladzijde enkele voorbeelden: links cursussen, hieronder de Cadeauboeken 2023 voor vrijwilligers.

Hoveniers en tuinbazen – Een cultuurgeschiedenis van het tuinieren door de eeuwen heen

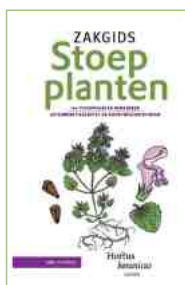
door Lenneke Berkhout

Eeuwenlang bleef alles min of meer hetzelfde in de Nederlandse tuin, maar vanaf de zeventiende eeuw buitelden de ontwikkelingen over elkaar heen: er werden uitheemse planten gekweekt en nieuwe technieken ontwikkeld. Aan de hand van het leven en werk van hoveniers en kwekers verhaalt historicus Lenneke Berkhout over de fascinerende veranderingen in het tuinieren. Aan het einde van het boek een lijst met historische tuinen om zelf te beleven.

Zakgids Stoeplanten

auteur(s): Hortus botanicus Leiden

In deze zakgids staan 104 planten die je in de stad kunt vinden. Gewoon op de stoep, tegen de huizen, bij een lantaarnpaal. Met een dagelijks wandelingetje in je eigen omgeving kom je er al heel wat tegen. Niet alleen Zevenblad, Paardenbloem en Akkerkool, voorbeelden die vaak op ons wiedprogramma staan, maar ook Ereprijs, Vergeet me niet, Jacobskruid, Prikneus en Stokroos die we gedogen of waar we juist van houden. Heb je iets nieuws ontdekt, dan vind je de naam en meer informatie in dit boekje.

Het zwammenboek – Alles over het fascinerende rijk van schimmels

door Katie Scott en Ester Gaya

Ontdek de grote verscheidenheid van zwammen en krijg antwoord op boeiende vragen als: Hoe belangrijk zijn schimmels voor het ecosysteem van de wereld? Welke paddestoelen zijn giftig? Hoe neemt een 'zombieschimmel' het lichaam van een insect over? Een prachtig geïllustreerd REUZE groot boek vol zwammen, gemaakt voor jongeren, maar bij Linnaeus Boekhandel verklaptten ze wat wij ook al dachten: vooral gekocht door volwassenen voor zichzelf!

De Scharrelaar

literair tijdschrift voor vogelliefhebbers

De Scharrelaar is een halfjaarlijks tijdschrift over vogels met verrassende fictie en non-fictie verhalen van Nederlandse en Vlaamse (natuur)schrijvers. Hier betreft het het november nummer van 2023 dat net uit is. Altijd weer een prachtig tijdschrift-boekje uit met elke keer een andere kunstenaar die er de illustraties voor maakt. Elke keer is een mix van verhalen en soms gedichten. Het leest als een fijne bundel korte verhalen. Vogels en goed geschreven verhalen en mooie vogelillustraties: een ideale combinatie!

Darwin Kerststukjes

In december maakten de vrijwilligers weer prachtige kerststukjes met takken, pluimen en besjes uit de Bloementuin, maar ook met vrolijke kerstballetjes, sterren en een (veilig) lampje. Aan elk kerststukje hing het Darwin Kerstkaartje met een tekening van Joke Jansen Schoonhoven en een gedicht van Kitty Schaap. In papieren tassen werden de kuntwerkjes door vrijwilligers naar zorgcentra in Oost en Watergraafsmeer gebracht. Er werden maar liefst 150 stukjes rondgedeeld!

Darwin Kerstkaartje

Kerst anno 2023

Zwermen mensen op de vlucht
Baby's op de arm.
Nergens meer plek.
De herberg is weg.
Kerstmis met eten en cadeaus.
Ons feest steekt zo af
bij al het leed in de wereld.
Laten we daarom iedereen
met kerst extra stevig vasthouden.

Kitty Schaap

